

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1939.

Första kammaren.

Nr 13.

Lördagen den 25 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Justerades protokollen för den 18 och den 21 innevarande månad.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 49, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till utrustning av nybyggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. vid Chalmers tekniska högskola.

Anmäldes och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 57, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 65 § lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården m. m.; och

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 17 juni 1932 (nr 223) med särskilda bestämmelser om delning av jord å landet inom vissa delar av Kopparbergs län.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

År 1939 den 23 februari sammanträdde kamrarnas valmän för att utse revisorer och revisorssuppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning; och befunnos efter valens slut hava blivit utsedda till

revisorer:

vid kontoret i Göteborg

herr <i>Rodhe, C. W.</i> , överstelöjtnant, Göteborg,	med 36 röster,
» <i>Andersson, Emil</i> , lantbrukare, Järnbrott,	» 36 » ,
» <i>Hedvall, Julius</i> , f. d. riksdagsman, Göteborg,	» 36 » ,
» <i>Fagerberg, J. A.</i> , spårwagnskonduktör, Göteborg,	» 36 » ;

vid kontoret i Malmö

herr <i>Persson, Alfred</i> , lantbrukare, Vadensjö,	med 36 röster,
» <i>Lundgren, Axel</i> , redaktör, Malmö,	» 36 » ,
» <i>Hultgren, Anton</i> , landstingsman, Reslöv, Marieholm,	» 36 » ,
» <i>Andersson, Alfred</i> , lantbrukare, Holmby,	» 36 » ;

vid kontoret i Falun

herr <i>Minör, P. A.</i> , landstingsman, Falun,	med 36 röster,
» <i>Eronn, A.</i> , f. d. riksdagsman, Leksand,	» 36 » ,
» <i>Eriksson, Ollas A.</i> , f. d. riksdagsman, Fors station,	» 36 » ,
» <i>Eriksson, Emil</i> , f. d. riksdagsman, Hedemora,	» 36 » ;

vid kontoret i Gävle

herr <i>Hellström, H.</i> , kapten, Gävle,	med 36 röster,
» <i>Landblom, Edw.</i> , handlande, Gävle,	» 36 » ,
» <i>Törnfeldt, Erik</i> , redaktör, Gävle,	» 36 » ;
» <i>Bergman, Stefan</i> , landstingsman, Forssa,	» 36 » ;

vid kontoret i Halmstad

herr <i>Gyllensvärd, Ernst</i> , lantbrukare, Fågelsång, Våxtorp,	med 36 röster,
» <i>Nilsson, C. L.</i> , landstingsman, Olofsbo, Falkenberg,	» 36 » ,
» <i>Andersson, Janne</i> , byggmästare, Falkenberg,	» 36 » ;
» <i>Olsson, N. V.</i> , lantbrukare, Ahlslov, Eldsberga,	» 36 » ;

vid kontoret i Härnösand

herr <i>Vik, Harald</i> , fil. kand., Hampnäs,	med 36 röster,
» <i>Hallin, Erik</i> , landstingsman, Örnsköldsvik,	» 36 » ,
» <i>Carlsson, E.</i> , ekonomichef, Sollefteå,	» 36 » ;
» <i>Lundberg, Rickard</i> , handlande, Näsåker,	» 36 » ;

vid kontoret i Jönköping

herr <i>Johansson, Edvard</i> , landstingsman, Häradsköp, Skillingaryd,	med 36 röster,
» <i>Pettersson, J. Aug.</i> , landstingsman, Huskvarna,	» 36 » ,
» <i>Pettersson, Gustaf</i> , lantbrukare, Värnamo,	» 36 » ;
» <i>Estberg, Carl A.</i> , kamrer, Munksjö, Jönköping,	» 36 » ;

vid kontoret i Kalmar

herr <i>Modéer, Seth</i> , handlande, Mönsterås,	med 36 röster,
» <i>Olsson, John</i> , skräddare, Kalmar,	» 36 » ,
» <i>Ander, E.</i> , lasarettssyssloman, Kalmar,	» 36 » ;
» <i>Jonsson, Axel</i> , landstingsman, Påryd,	» 36 » ;

vid kontoret i Karlskrona

herr <i>Appelkvist, Caspar</i> , handelsföreståndare, Ronneby,	med 36 röster,
» <i>Wirde, Gottlieb</i> , adjunkt, Karlskrona,	» 36 » ,
» <i>Thorsell, Carl</i> , kamrerare, Ronneby,	» 36 » ;
» <i>Klemedtsson, Nils</i> , lantbrukare, Märserum,	» 36 » ;

vid kontoret i Karlstad

herr <i>Svensson, Johan</i> , lantbrukare, Heljetorp, Väse,	med 36 röster,
» <i>Flognfält, G.</i> , f. d. riksdagsman, Flogned,	» 36 » ,
» <i>Johansson, Henning</i> , landstingsman, Hygn, Värmlands Säby,	» 36 » ;
» <i>Eriksson, E. G.</i> , f. d. riksdagsman, Västbro, Värmlandsbro,	» 36 » ;

vid kontoret i Kristianstad

herr <i>Svensson, M.</i> , kontorsbiträde, Kristianstad,	med 36 röster,
» <i>Larsson, Nils</i> , lantbrukare, Karsta gård, Österslöv,	» 36 » ,
» <i>Jönsson, Sven</i> , f. d. riksdagsman, Fridhill, Lövestad,	» 36 » ;
» <i>Jeppson, Emil</i> , landstingsman, Haraberga, Knisslinge,	» 36 » ;

vid kontoret i Linköping

friherre <i>Hermelin, Gösta</i> , Ulvåsa,	med 36 röster,
herr <i>Hallendorff, Joh. Th.</i> , f. d. landstingsman, Gerstorp, Linköping,	» 36 » ,
» <i>Andersson, Edvin</i> , landstingsman, Linköping,	» 36 » ;
» <i>Lindholm, Rud.</i> , kamrer, Linköping,	» 36 » ;

vid kontoret i Luleå

herr <i>Lantz, E. P.</i> , distriktschef, Luleå,	med 36 röster,
» <i>Bengtsson, Axel</i> , drätseldirektör, Piteå,	» 36 » ,
» <i>Sandström, J. R.</i> , handlande, Gammelstad,	» 36 » ,
» <i>Hedström, R. A.</i> , f. d. ombudsman, Luleå,	» 36 » ;

vid kontoret i Mariestad

herr <i>Wallin, Erik</i> , handelsföreståndare, Lidköping,	med 36 röster,
» <i>Andersson, Justus</i> , kommunalordförande, Karlsborg,	» 36 » ,
» <i>Björk, Gotthard</i> , redaktör, Mariestad,	» 36 » ,
» <i>Karlsson, Martin</i> , lantbrukare, Nolebo, Lundsbrunn,	» 36 » ;

vid kontoret i Norrköping

herr <i>Eriksson, Karl</i> , f. d. riksdagsman, Lundby, Okna,	med 36 röster,
» <i>Cederstrand, Th.</i> , handlande, Norrköping,	» 36 » ,
» <i>Eriksson, Josef</i> , kommunalkamrer, Finspång,	» 36 » ,
» <i>Svantesson, Samuel</i> , nämndeman, Torp, Vånga,	» 36 » ;

vid kontoret i Nyköping

herr <i>Carlsson, E. G.</i> , nämndeman, Katrineholm,	med 36 röster,
» <i>Granath, E. A.</i> , lantbrukare, Kälkesta, Jönåker,	» 36 » ,
» <i>Hedin, Karl</i> , ingenjör, Kärrobo, Nyköping,	» 36 » ,
» <i>Schill, L. A.</i> , f. d. riksdagsman, Eskilstuna,	» 36 » ;

vid kontoret i Sundsvall

herr <i>Gustafsson, Gid.</i> , redaktör, Sundsvall,	med 36 röster,
» <i>Karlsson, Rob.</i> , f. d. riksdagsman, Gasabäck, Söråker,	» 36 » ,
» <i>Ågren, Hugo</i> , förste bokförare, Kubikenborg,	» 36 » ,
» <i>Berggren, Tord</i> , kamrer, Sundsvall,	» 36 » ;

vid kontoret i Umeå

herr <i>Lagerkvist, Emil</i> , f. d. riksdagsman, Umeå,	med 36 röster,
» <i>Conradson, R.</i> , apotekare, Nordmaling,	» 36 » ,
» <i>Lilja, G. H.</i> , tågmästare, Vännäs,	» 36 » ,
» <i>Jonsson, P. L.</i> , hemmansägare, Sävar,	» 36 » ;

vid kontoret i Uppsala

herr <i>Tapper, K.</i> , kassör, Uppsala,	med 36 röster,
» <i>Ekstrand, Åke</i> , e. o. hovrättsnotarie, Uppsala,	» 36 » ,
» <i>Olsson, N. S.</i> , landstingsman, Skärplinge,	» 36 » ,
» <i>Wahlstedt, Uno</i> , bagare, Uppsala,	» 36 » ;

vid kontoret i Visby

herr <i>Engström, Herman</i> , landstingsman, Slite,	med 36 röster,
» <i>Palmqvist, K. V.</i> , nämndeman, Bomarve, Bander,	» 36 » ,
» <i>Lindstedt, P. S.</i> , handlande, Klintehamn,	» 36 » ,
» <i>Gardell, Arvid</i> , f. d. riksdagsman, Stenstu, Sylfaste,	» 36 » ;

vid kontoret i Vänersborg

herr <i>Sjölin, Bengt</i> , överingenjör, Trollhättan,	med 36 röster,
» <i>Kjerrulf, E. A. I.</i> , godsägare, Vänersborg,	» 36 » ,
» <i>Lundgren, Anton</i> , poliskonstapel, Vänersborg,	» 36 » ,
» <i>Johansson, Gustaf</i> , kommunalnämndsordförande, Blaxtorp, Sjuntorp,	» 36 » ;

vid kontoret i Västerås

herr	<i>Landstätt, R.</i> , kamrer, Västerås,	med 36 röster,
»	<i>Andersson, Fr. O.</i> , fjärdingsman, Hallstahammar,	» 36 » ,
»	<i>Sjöfält, Karl</i> , sekreterare, Västerås,	» 36 » ,
»	<i>Ekström, L. J.</i> , landstingsman, Ekeby, Hallstahammar,	» 36 » ;

vid kontoret i Växjö

herr	<i>Ljungkvist, J. M.</i> , garvare, Växjö,	med 36 röster,
»	<i>Johansson, G. W.</i> , landstingsman, Östad Täckaregård, Väckelsång,	» 36 » ,
»	<i>Hultin, Gustaf</i> , lokomotivförare, Älmhult,	» 36 » ,
»	<i>Rydström, Eric</i> , f. d. riksdagsman, Vråen, Lidnäs,	» 36 » ;

vid kontoret i Örebro

herr	<i>Molin, C. A.</i> , f. d. riksdagsman, Örebro,	med 36 röster,
»	<i>Fromell, A. R.</i> , direktör, Örebro,	» 36 » ,
»	<i>Karlsson, Johan</i> , landstingsman, Björkmo, Granbergssdal,	» 36 » ,
»	<i>Gillbom, John E.</i> , köpman, Örebro,	» 36 » ;

vid kontoret i Östersund

herr	<i>Henriksson, Henrik, d. y.</i> , disponent, Östersund,	med 36 röster,
»	<i>Nilsson, Nils</i> , lantbrukare, Tullus, Nälden,	» 36 » ,
»	<i>Holm, Sigurd</i> , typograf, Östersund,	» 36 » ,
»	<i>Persson, Per</i> , f. d. riksdagsman, Trången,	» 36 » ;

suppleanter:*vid kontoret i Göteborg*

herr	<i>Carlbring, Einar</i> , disponent, Göteborg,	med 35 röster,
»	<i>Andersson, Sven</i> , expeditor, Göteborg,	» 34 » ,
»	<i>Rhedin, C. W. F.</i> , major, Göteborg,	» 33 » ,
»	<i>Gidén, Edvin</i> , advokat, Hovås,	» 32 » ;

vid kontoret i Malmö

herr	<i>Jensen, Martin Christian</i> , f. d. riksdagsman, Lund,	med 35 röster,
»	<i>Persson, Olof</i> , landstingsman, Munkarp,	» 34 » ,
»	<i>Danilo, Einar</i> , folkskollärare, Sjöbo,	» 33 » ,
»	<i>Andersson, Fritz</i> , lantbrukare, Västra Nöbbelöv,	» 32 » ;

vid kontoret i Falun

herr	<i>Larsson, Liss Olof</i> , landstingsman, Leksand,	med 35 röster,
»	<i>Berg, K. F.</i> , landstingsman, Vansbro,	» 34 » ,
»	<i>Olsson, Anders</i> , f. d. riksdagsman, Mora,	» 33 » ,
»	<i>Kvist, Anders H.</i> , kommunalnämndsordförande, Lenåsen, Ovanmyra,	» 32 » ;

vid kontoret i Gävle

herr	<i>Norell, J. A.</i> , fabrikör, Söderhamn,	med 35 röster,
»	<i>Carlsson, Pontus</i> , målaremästare, Gävle,	» 34 » ,
»	<i>Krona, Emil</i> , järnvägstjänsteman, Hudiksvall,	» 33 » ,
»	<i>Hansson, Hans</i> , landstingsman, Bollnäs,	» 32 » ;

vid kontoret i Halmstad

herr	<i>Lindblad, H. F.</i> , folkskollärare, Sibbarp,	med 35 röster,
»	<i>Bohlers, K.</i> , lantbrukare, Bol, Vessigebro,	» 34 » ,
»	<i>Larsson, Oskar</i> , järnarbetare, Halmstad,	» 33 » ,
»	<i>Rosén, Edvin</i> , skomakaremästare, Slöinge,	» 32 » ;

vid kontoret i Härnösand

herr	<i>Lindeborg, J.</i> , kamrer, Härnösand,	med 35 röster,
»	<i>Fahlén, Verner</i> , lantbrukare, Nordanåker, Nyland,	» 34 » ,
»	<i>Sundström, O. W.</i> , sågverksarbetare, Kramfors,	» 33 » ,
»	<i>Bergström, Petrus</i> , f. d. riksdagsman, Bäckland, Nordingrå,	» 32 » ;

vid kontoret i Jönköping

herr	<i>Karlsson, Anton</i> , arbetsförmedlingsdirektör, Jönköping,	med 35 röster,
»	<i>Svensson, Johan</i> , nämndeman, Fällinge, Smålandsstenar,	» 34 » ,
»	<i>Boman, Rudolf</i> , lantbrukare, Kieryd, Vireda,	» 33 » ,
»	<i>Larsson, Einar</i> , lantbrukare, Klevarp, Bogla,	» 32 » ;

vid kontoret i Kalmar

herr	<i>Therner, R.</i> , agronom, Smedby,	med 35 röster,
»	<i>Johansson, Gotthard</i> , landstingsman, Emmaboda,	» 34 » ,
»	<i>Olsson, Waldemar</i> , landstingsman, Oskarshamn,	» 33 » ,
»	<i>Källén, Albert</i> , lantbrukare, Källingemöre, Tingsdal,	» 32 » ;

vid kontoret i Karlskrona

herr	<i>Andersson, Anton</i> , vaktmästare, Karlskrona,	med 35 röster,
»	<i>Dahl, Aug.</i> , häradssdomare, Svängsta,	» 34 » ,
»	<i>Nelson, Nels</i> , Ekengård, Ysane,	» 33 » ,
»	<i>Andersson, O. W.</i> , rektor, Karlskrona,	» 32 » ;

vid kontoret i Karlstad

herr	<i>Eliasson, Efraim</i> , ekonomichef, Karlstad,	med 35 röster,
»	<i>Andersson, C. W.</i> , lantbrukare, Löved, Forshaga,	» 34 » ,
»	<i>Wennberg, G. W.</i> , kassör, Skoghall,	» 33 » ,
»	<i>Lövåsen, Frans</i> , landstingsman, Väse,	» 32 » ;

vid kontoret i Kristianstad

herr	<i>Widén, Edvin</i> , överlärare, Vinslöv,	med 35 röster,
»	<i>Vestesson, Victor</i> , nämndeman, Ivetofta, Bromölla,	» 34 » ,
»	<i>Elowson, Gustav</i> , lantbrukare, Vä,	» 33 » ,
»	<i>Nilsson, Sture A.</i> , kamrer, Fjälkinge,	» 32 » ;

vid kontoret i Linköping

herr	<i>Johnsson, Robert</i> , överkontrollant, Linköping,	med 35 röster,
»	<i>Hagman, Josef</i> , förste jordbrukskonsulent, Linköping,	» 34 » ,
»	<i>Wesström, Erik</i> , stiftsjägmästare, Linköping,	» 33 » ,
»	<i>Andersson, Mandor</i> , landstingsman, Linköping,	» 32 » ;

vid kontoret i Luleå

herr	<i>Johansson, Anders</i> , landstingsman, Ersnäs,	med 35 röster,
»	<i>Jansson, Gustav</i> , landstingsman, Karlsborg, Vånafjärden,	» 34 » ,
»	<i>Edbom, O. H.</i> , grosshandlare, Luleå,	» 33 » ,
»	<i>Carlsson, Otto</i> , banmästare, Luleå,	» 32 » ;

vid kontoret i Mariestad

herr	<i>Öster, Ernst</i> , lantbrukare, Fagersanna,	med 35 röster,
»	<i>Sundén, Carl</i> , lantbrukare, Hova,	» 34 » ,
»	<i>Jakobsson, Märten</i> , kontorist, Falköping,	» 33 » ,
»	<i>Norell, Adolf</i> , f. d. riksdagsman, Örslösa,	» 32 » ;

<i>vid kontoret i Norrköping</i>		
herr <i>Johansson, John</i> , lantbrukare, Ånestad, Norrköping,	med 35 röster,	
» <i>Ljungberg, A. J.</i> , förste lärare, Norrköping,	» 34 » ,	
» <i>Malmberg, David</i> , pappersbruksarbetare, Vilberga, Norrköping,	» 33 » ,	
» <i>Fransson, Emil</i> , folkskollärare, Doverstorp,	» 32 » ;	
<i>vid kontoret i Nyköping</i>		
herr <i>Smedberg, Harald</i> , agronom, Brunsta, Torshälla,	med 35 röster,	
» <i>Boman, Axel</i> , lantbrukare, Gnesta,	» 34 » ,	
» <i>Berger, C. O.</i> , folkskollärare, Stigtomta,	» 33 » ,	
» <i>Stigberg, Edvin</i> , järnarbetare, Katrineholm,	» 32 » ;	
<i>vid kontoret i Sundsvall</i>		
herr <i>Nilsson, B.</i> , lantbrukare, Skedvik, Attmar,	med 35 röster,	
» <i>Modin, Helmer</i> , kapten, Sundsvall,	» 34 » ,	
» <i>Kahlin, E.</i> , löjtnant, Sundsvall,	» 33 » ,	
» <i>Wiklander, Tyko</i> , kommunalkamrer, Alnö,	» 32 » ;	
<i>vid kontoret i Umeå</i>		
herr <i>Jonsson, Rudolf</i> , lantbrukare, Stöcksjö,	med 35 röster,	
» <i>Grahnén, Alfr. A:son</i> , landstingsman, Granö,	» 34 » ,	
» <i>Jacobsson, Thorvald</i> , landstingsman, Robertsfors,	» 33 » ,	
» <i>Blomkvist, Jonas</i> , hemmansägare, Pengsjöby,	» 32 » ;	
<i>vid kontoret i Uppsala</i>		
herr <i>Bengtsson, E.</i> , lantbrukare, Gunnarsbo, Lövsta bruk,	med 35 röster,	
» <i>Andersson, T. P. E.</i> , bokbindare, Uppsala,	» 34 » ,	
» <i>Samzelius, J. A. T.</i> , andre bibliotekarie, Uppsala,	» 33 » ,	
» <i>Pettersson, Valfrid</i> , lantbrukare, Björkby, Gamla Uppsala,	» 32 » ;	
<i>vid kontoret i Visby</i>		
herr <i>Svensson, Ernst</i> , landstingsman, Diskarve, Roma,	med 35 röster,	
» <i>Nilsson, C. O.</i> , redaktör, Visby,	» 34 » ,	
» <i>Olofson, A. G.</i> , agronom, Visby,	» 33 » ,	
» <i>Nilsson, Hj.</i> , drätselkassör, Visby,	» 32 » ;	
<i>vid kontoret i Vänersborg</i>		
herr <i>Andréén, Anders</i> , handlande, Brälanda,	med 35 röster,	
» <i>Johansson, A. E.</i> , lantbrukare, Kråkered, Borås,	» 34 » ,	
» <i>Nicklasson, Otto</i> , f. d. riksdagsman, Råda, Sjuntorp,	» 33 » ,	
» <i>Adiels, David</i> , förman, Nol,	» 32 » ;	
<i>vid kontoret i Västerås</i>		
herr <i>Lundgren, Joh.</i> , ingenjör, Västerås,	med 35 röster;	
» <i>Anderson, Iwar</i> , kontorsbiträde, Arboga,	» 34 » ,	
» <i>Fröier, Isidor</i> , folkskollärare, Västerås,	» 33 » ,	
» <i>Berglund, Karl T.</i> , lantbrukare, Väsby, Tärna,	» 32 » ,	
<i>vid kontoret i Växjö</i>		
herr <i>Gustafsson, Amandus</i> , järnarbetare, Växjö,	med 35 röster,	
» <i>Karlsson, A. R.</i> , nämndeman, Berg, Slåthög,	» 34 » ,	
» <i>Pettersson, P. Herman</i> , häradsdomare, Holstensskog, Tolg,	» 33 » ,	
» <i>Sandstedt, Ernst</i> , nämndeman, Björkebråten, Ryd,	» 32 » ;	

vid kontoret i Örebro

herr <i>Larsson, Hjalmar</i> , lantbrukare, Eldvalla, Glanshammar,	med 35 röster,
» <i>Nilsson, Olov</i> , f. d. riksdagsman, Örebro,	» 34 » ,
» <i>Nilsson, Erik</i> , godsägare, Göksvalla, Hidingebro,	» 33 » ,
» <i>Berggren, C. A.</i> , advokat, Örebro,	» 32 » ;

vid kontoret i Östersund

herr <i>Nilsson, Nils</i> , d. y., lantbrukare, Dille, Täng,	med 35 röster,
» <i>Lögdberg, J.</i> , hemmansägare, Genvalla,	» 34 » ,
» <i>Olsson, Olof</i> , komm.-nämndsordf., Undrom, Rödön,	» 33 » ,
» <i>Clarín, Ruben</i> , tapetserare, Östersund,	» 32 » .

*Joh. Nilsson.**Ernst Åqvist.**K. I. Sköldén.**Ernst V. Olsson.*

Tillika beslöts, på framställning av herr talmannen, att protokollsutdrag härom skulle avgå till bankoutskottet med anmodan till utskottet att om valen låta underrätta ej mindre de valda än även fullmäktige i riksbanken samt vederbörande avdelningskontors styrelser.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 43 och 44.

Herr *Lindström* avlämnade en av honom m. fl. undertecknad motion, nr 234, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt privatflyget.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av väckt motion om sänkning av rösträttsåldern vid politiska och kommunala val; samt

nr 3, i anledning av väckt motion angående införande vid kommunala val av institutet »röstning å annan ort»;

statsutskottets utlåtanden:

nr 45, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Stockholms frivilliga motorbåtsflottilj av fastigheten Djurö 1³¹ i Djurö socken av Stockholms län;

nr 46, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad disposition av Gävle minfond;

nr 47, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;

nr 48, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gäldandet av vissa haveri- m. fl. kostnader;

nr 49, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för löjtnanten S. Sundgren att tillgodoräkna sig viss tid för placering i löneklass;

nr 50, i anledning av väckt motion angående skyndsamt omprövning av 1936 års försvarsbeslut m. m.;

nr 51, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nybyggnad för länsstyrelsen i Västmanlands län;

nr 52, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående disposition av statens järnvägar tillkommande ytterligare utdelning å bevakad fordran i Jönköping—Gripenbergs jernvägsaktiebolags konkurs; samt

nr 53, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande av kostnader för kronans deltagande i utvidgad reglering av Skattungen och Oresjön i Dalälvens flodområde;

bevillningsutskottets betänkande nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften m. m.;

bankoutskottets memorial och utlåtanden:

nr 6, angående avskrivning av osäkra fordringar vid riksbankens avdelningskontor i Malmö och Luleå;

nr 7, angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning;

nr 8, angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning; samt

nr 9, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 15, i anledning av väckta motioner om lagstiftning rörande reglering av brandpersonalens arbetstid;

nr 16, i anledning av väckta motioner om ersättning av stat eller landsting till kommun för barns omhändertagande till skyddsuppfostran; samt

nr 17, i anledning av väckt motion om viss ändring i förordningen om livräntetillägg av statsmedel åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete;

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar jämte i ämnet väckta motioner;

nr 15, i anledning av väckta motioner om anslag till statsbidrag till inköp av konstgödsel i de fyra nordligaste länen; samt

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 11 § 1 mom. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom; ävensom

första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtanden:

nr 1, i anledning av väckt motion angående viss ändring i gällande författning om fiskefartygs sjösäkerhet och utrustning; samt

nr 2, i anledning av väckt motion angående utredning om vederlag till kommunerna för deras kostnader i anledning av barnavårdsnämndernas befattningar med vissa ärenden.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.10 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 28 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Quensel* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 90, angående anslag till kurs för farmacie kandidatexamen;
nr 91, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket;
nr 97, angående anslag till lantmäteriväsendet;
nr 99, angående anvisande av medel för vissa byggnadsarbeten vid Norrbottens artillerikårs etblissemant i Boden;
nr 103, angående skyddsläkemedel åt vissa kvinnor och barn;
nr 104, angående befrielse för värnpliktige Carl Hugo Söderström m. fl. från viss betalningsskyldighet; samt
nr 105, angående anvisande av ytterligare medel för vissa byggnadsarbeten vid Västgöta flygflottiljs etablissemant i Karlsborg.

Justerades protokollet för den 22 innevarande månad.

Upplästes två till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid fogade läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Under återopande av bilagda läkareintyg får undertecknad anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 27 februari—6 mars 1939.

Flen den 27 februari 1939.

Carl H. Dahlström.

Riksdagsman *C. H. Dahlström*, som lider av varbildning i högra foten, är på grund av sagda sjukdom icke i stånd att bevista riksdagen tiden 27 februari—6 mars, vilket härmed intygas.

Flen den 27 februari 1939.

Seved Bergendal,
lasarettsläkare.

Till riksdagens första kammare,

Stockholm.

Med stöd av bilagda av doktor *E. Zadig* i Malmö utfärdade läkareintyg får jag härmed värdsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. den 1 nästa mars t. o. m. den 28 i samma månad.

Malmö den 27 februari 1939.

Axel Roos.

Att jur. dr *Axel Roos* på grund av Bronchitis chronica — med asthmatiske anstrykning — är i trängande behov av minst fyra veckors vistelse i högfjällsluft, intygas härmed.

Malmö den 27 februari 1939.

Edvard Zadig,
leg. läk.

De begärda ledigheterna beviljades.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 59, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat för budgetåret 1938/39 gjorda framställning om anslag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. jämte i ämnet väckta motioner; och

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till bro över Svinesund.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Lindström* m. fl. väckta motionen, nr 234, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd åt privatflyget.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtanden nr 2 och 3, statsutskottets utlåtanden nr 45—53, bevillningsutskottets betänkande nr 2, bankoutskottets memorial nr 6 och utlåtanden nr 7—9, andra lagutskottets utlåtanden nr 15—17, jordbruksutskottets utlåtanden nr 1, 15 och 16 samt första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtanden nr 1 och 2.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag ber att få hemställa, herr talman, att kammaren måtte besluta, att jordbruksutskottets utlåtande nr 1 och i samband därmed samma utskotts utlåtanden nr 15 och 16 skola sättas främst bland två gånger bordlagda ärenden på morgondagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 90, 91, 97, 99 och 103—105.

*Interpellation
ang. Ålands-
frågan.*

Ordet lämnades på begäran till herr **Lindhagen**, som anförde: Herr talman! Jag skall be att få framställa en interpellation.

»Den av finska och svenska regeringarna träffade överenskommelsen i Ålandsfrågan har utformats väsentligen som en maktfråga. Den är dock uppenbarligen först och sist en rättsfråga, ett svenskt minoritetskrav och ett internationellt nyckelproblem inför vägarna till en internationell rättsordning.

Versaillesfreden återbördade Sönderjylland till Danmark efter folkomröstning och gjorde Saars återlämnande till Tyskland beroende på en senare dylik omröstning. Under förberedande förhandlingar i Paris blev det också klappat och klart på Clemenceaus tillstyrkan, att Åland borde återställas till Sverige enligt dess befolknings tillkännagivna önskan. Vid slutliga avgörandet inför det nya folkförbundet i Genève gjorde en juristkommission och England erinringar. Finland försvarade sin suveränitet genom ett med franska språket

Interpellation ang. Ålandsfrågan. (Forts.)

suveränt förtroget ombud. Ålänningarnas utskickade ombud fingo göra sig personligen hörda i Paris men icke i Genève. Resultatet blev, att Finland behöll sin suveränitet över Åland och att å andra sidan Åland demilitariserades helt och hållet. Inför detta resultat, såvitt rörde Ålands statsamhörighet, nedlade den konservativa regeringen von Sydow i samråd med och genom sina ombud i Genève, Hjalmar Branting och Erik Marks von Würtemberg, en lågande protest.

Branting och Marks kallade även till sig på sitt hotell Ålandsbönderna Johannes Eriksson och Karl Karlsson, som uppehöll sig i Genève, samma män, som talade på Auditorium i Stockholm den 14 februari 1939. De underrättades om ödets slag. Rörelsen i det lilla hotellrummet över orättens triumf mot Åland och Sverige och förbundets sammanstörtande redan i sin start inför sina utfästelser var så gripande, att Marks och Eriksson föllo i varandras armar och brusto i gråt. Denna sanningens spontana demonstration bör även den mobiliseras till värn om ålänningarna och vår drömda rättsordning jämväl i detta förvirrade ögonblick.

Olust ruvar tillika mångenstädes i Sverige över de finska studenternas organiserade demonstration mot ålänningarnas deputation vid dess ankomst till Helsingfors järnvägsstation — det var inte några få demonstranter, såsom det stod i tidningarna, utan ålänningarna, utan ålänningarna, sade, att det var 200—300 stycken — samt den finska statspolisens förhör med en svenskfinsk man, född på Åland, för eventuellt landsförräderi genom gynnsamma uttalanden i Sverige för ålänningarnas sak. Ett efterspel till Julius Sundbloms och Björkmans häktning och dömande för enahanda »förbrytelse». Förmodligen har väl svenska regeringen gjort erinringar mot situationens förmörkande genom sådana episoder.

Det är en god sak att nu söka sammanhålla Norden. Må vi dock ej förglömma, att företrädesvis raka linjer och öppna visir leda fram till den varaktiga freden. Endast den goda viljan, som ej är till salu för pengar, kan göra oss fria.

Med stöd av vad sålunda anförts tillåter jag mig hemställa om kammarens tillstånd att få till utrikesministern framställa följande frågor:

1. anser ej regeringen, att nationernas självbestämmanderätt är en omistlig beståndsdel i en internationell rättsordning och att andra internationalens anbefallande av ett oavlåtligt ingripande för nämnda imperativ sålunda bör vara högsta lag även för Ålandsfrågans tillrättaläggande?

2. har från Sveriges sida — såsom överenskommelsen synes giva vid handen och även förljudes vara meningen — med avtalet även avskrivits ålänningarnas konstitutionella rättskrav att få komma hem, vilket år 1921 stöddes kraftigt av Sverige både i riksdagen och av regeringen?

3. vilka äro de i landet gissningsvis debatterade finska krig, som böra föranleda Sverige att nu frångå sina meningar 1908, 1916 och 1921 samt signatärmakternas mening 1921 att fortfarande »icke en man, icke ett öre» fick offras på Ålands militarisering, en förtänksamhet, som även under världskrigets stormaktsbataljer i Östersjön lämnade Åland i fred såsom en quantité négligeable, en oväsentlig landsända ur militär synpunkt?

4. vilka äro antydningssvis de för allmänheten okända anledningar bakom överenskommelsen, som föranlett, att Ålandsfrågan ansetts böra inkapslas i sekretess, i strid mot demokratiens stolta fanfarer i flydda tider för den hemliga diplomatiens avskaffande?»

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

*Interpellation
ang. blodprov
såsom bevis-
medel vid fast-
ställande av
alkohol-
påverkan.*

Herr Wagnsson fick nu ordet och yttrade: I 1934 års lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon återfinnas bl. a. följande bestämmelser.

1 §. Förer den, som är så påverkad av starka drycker att han kan antagas icke äga nödigt herravälde över sina handlingar, automobil, motorcykel eller traktortåg, straffes med fängelse i högst ett år eller, där omständigheterna äro mildrande, med dagsböter, dock ej under tio.

Med motorcykel avses i denna lag icke motorfordon, som enligt vad särskilt är stadgat skall anses såsom lättviktsmotorcykel.

2 §. Har någon vid förande av fordon som i 1 § avses varit så påverkad av starka drycker som där sägs eller överskridit medgiven hastighet, och har han därvid ådagalagt grov vårdslöshet eller visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom, dömes till fängelse eller straffarbete i högst ett år.

Mot uttrycket »så påverkad av starka drycker, att han kan antagas etc.» framfördes redan vid lagens tillkomst den anmärkningen, att brottsbestämningen icke gäve erforderliga hållpunkter för en tydlig gränsdragning mellan straffbar och straffri alkoholpåverkan vid förande av motorfordon, vilket kunde leda till godtycke och bristande enhetlighet vid bestämmelsernas tillämpning.

Det vill synas, som om de uttalade farhågorna icke skulle saknat fog. I en till Konungen avlåten skrivelse den 31 december 1938 har riksdagens justitieombudsman gjort en framställning angående fastställande av viss, med hänsyn till alkoholhalten i blodet bestämd gräns, vid vilken förare av motorfordon skall anses vara i lagens mening påverkad av starka drycker. I denna framställning betonas han vanskligheterna i bevisningsavseende i vissa mål angående rattfylleri. Vidare erinrar han om att bevismaterialet, som domstolen har att bygga på, utgöres av blodprovet, den av läkaren i samband med provtagningen utförda undersökningen jämte därå grundad diagnos samt vanligen också vittnesmål av personer, som iakttagit den tilltalade under hans färd eller strax före eller efter denna. De fall då den tilltalade varit så påverkad, att han befunnit sig i berusat tillstånd, vålla givetvis inga svårigheter. Ej heller synes tvekan behöva råda, då den genom blodprovet konstaterade alkoholkoncentrationen är mycket låg. Såvida ej anledning finnes misstänka, att någon särskild omständighet förryckt resultatet av blodprovet, bör detta i sådana fall tillmätas avgörande betydelse och åtalet följaktligen ogillas, även om hörda vittnen funnit den tilltalade påverkad. Frågan om straffbar eller icke straffbar alkoholpåverkan är däremot så mycket vanskeligare att avgöra i de icke sällsynta fall, då blodprovet visat en hög alkoholkhalt men den undersökande läkaren och i målet hörda vittnen funnit den tilltalade icke märkbart påverkad. Målets utgång i dylika fall är oberäknelig. En domare kan nämligen vara böjd för att tillerkänna vitsord åt läkarens och vittnenas på gjorda iakttagelser grundade omdöme, medan däremot en annan finner sig böra tillmäta den konstaterade höga alkoholkoncentrationen avgörande betydelse.

Den kliniska undersökningen är emellertid förbunden med stora felkällor, framhöll nyligen prof. G. Liljestrand i en föreläsning anordnad av Motorförarnas helnykterhetsförbund. Han betonade därvid, att det inte funnes något enstaka symptom, som i och för sig berättigade till påståendet, att alkoholpåverkan föreligger, utan detta blir en följd av läkarens allmänna uppfattning vid »hopsommerandet av de olika fynden». Undersökningen gäller emellertid, tillade Liljestrand, oftast personer, vilka tidigare äro den undersökande läkaren obekanta, varför ett säkert fastställande, huruvida en avvikelse föreligger från det normala tillståndet, kan vara ytterligt svårt. Men därtill

Interpellation ang. blodprov såsom bevismedel vid fastställande av alkoholpåverkan. (Forts.)

komma följande betydelsefulla förhållanden. Vid läkarundersökningen kan mången »rycka upp sig», så att han tillfälligt kan förefalla tämligen oberörd, ehuru han kanske nyss förut visat mycket utpräglade symtom av alkoholpåverkan. Därjämte tager den kliniska undersökningen ej och kan ej taga under ingående omprövning, huruvida vederbörandes psykiska tillstånd avviker från det normala. Men just här föreligger måhända den viktigaste verkan av alkoholen med hänsyn till risken av att framföra motorfordon. Det är bristande hänsyn till andra, dumdristighet med avtrubbad självkritik, ävensom nedsatt förmåga att överblicka nya situationer, som medföra den största faran för omgivningen, och måttliga eller t. o. m. betydande rubbningar i dessa hänseenden äro ofta icke alls åtkomliga för den undersökande läkaren. Den kliniska undersökningen blir därför i detta fall en grov metod, som ingalunda i och för sig kan anses tillfredsställande.

Så långt professor Liljestrand.

Att domstolarna för fällande dom kräva stark bevisning är ganska naturligt inte minst med hänsyn till att normalstraffet är fängelse. En av J. O. företagen undersökning rörande vid Stockholms rådhusrätt meddelade utslag under åren 1935—1937 är ytterst belysande. Av 26 åtalade med en alkoholkoncentration av mellan 1.01—1.50 promille frikändes 19, och av 146 åtalade med en alkoholkoncentration av mellan 1.51—2 promille frikändes 116. Först vid en alkoholkoncentration av över 2 promille sakfölldes i regel de åtalade. Inte mindre belysande äro de av J. O. anförda siffrorna, utvisande alkoholkoncentrationen hos personer, vilka såsom misstänkta för att i Stockholm ha gjort sig skyldiga till rattfylleri blivit förmål för blodundersökning men beträffande vilka åtal ej följt.

Av den gjorda undersökningen framgår, att vid en alkoholkoncentration av 1 promille eller därunder åtal så gott som undantagslöst icke anställts. Vad därefter angår gruppen med koncentrationen 1.01—1.50 har i de flesta fall åtal icke kommit till stånd och av de anhängiggjorda 26 åtalen ha 19 ogillats. Beträffande gruppen med koncentrationen 1.51—2 synes i ett anmärkningsvärt stort antal fall åtal ha underlåtit. Detta förhållande blir emellertid mindre ägnat att ingiva undran, när man finner att av de 146 åtalade inom denna grupp icke mindre än 30 d. v. s. mer än en femtedel blivit frikända. Beträffande slutligen gruppen med koncentrationen 2.01—2.50 har i regel, dock icke undantagslöst, följt åtal jämte fällande dom.

Underlåtenheten att åtala kan givetvis i ett och annat fall ha berott på andra omständigheter än att bevisningen icke ansetts bindande.

Att de nuvarande bestämmelserna icke äro tillfredsställande är, såvitt man kan bedöma, en allmän uppfattning bland såväl motorförare som jurister. Starka skäl ha anförts för att nu fastslå, att straffbar alkoholpåverkan alltid skall anses föreligga vid viss alkoholkoncentration i blodet. J. O. har härom i sin nyss omnämnda framställning bl. a. yttrat: »Med en bestämmelse av nyss angiven innebörd, där straffbarheten vore anknuten till ett lätt konstaterbart faktum, skulle man komma ifrån de stora bevisvärigheter, som nu ofta äro förbundna med rattfyllerimålen. Därigenom skulle ernås önskvärd enhetlighet och effektivitet beträffande lagtillämpningen på ifrågavarande område. Snart nog skulle det säkerligen bliva allmänt känt bland motorfordonsförare ungefär huru stor myckenhet alkohol var och en för sin del kunde förtära utan att komma över den bestämda gränsen. Å andra sidan skulle det sannolikt bliva en tämligen allmän uppfattning, att vid en lägre alkoholkoncentration förande av motorfordon alltid vore tillåtet. Med hänsyn härtill måste uppenbarligen ifrågavarande gräns sättas så lågt, att praktiskt

Interpellation ang. blodprov såsom bevismedel vid fastställande av alkoholpåverkan. (Forts.)

taget ingen motorfordonsförare vid en alkoholkoncentration därunder kan antagas vara på grund av spritkonsumtion farlig för trafiksäkerheten.»

I detta sammanhang förtjänar omnämnas, att ett sådant system sedan några år tillbaka tillämpas i Norge. Den norska motorvognloven stadgar straff för den, som kör motorfordon när han är påverkad av alkohol. Har föraren större alkoholkoncentration i blodet än 0.5 promille, anses han under alla förhållanden vara påverkad. Villfarelse beträffande koncentrationens storlek fritager icke från straff. Har någon i av alkohol påverkat tillstånd kört motorfordon, skall fängelsestraff ådömas, såvida ej särskilt förmildrande omständigheter föreligga. I en artikel i Svensk Juristtidning 1938 sid. 474 och följande har sorenskriver Ole F. Harbek lämnat en redogörelse för tillkomsten av ifrågavarande lagbestämmelser och deras tillämpning. Harbek uppger, att de norska domstolarna ej synas haft några betänkligheter eller vanskligheter i fråga om bestämmelsernas tillämpning och att ej heller pressen eller allmänheten rest några invändningar mot att låta 0.5 promillegränsen vara avgörande för straffbarheten. »De norske lægeautoriteter som under lovförberedelsen uttalte sig om spørsmålet, var *enstenige* om at grænsen kan settes til 0.5 promille, og jeg kjenner icke til at det senere er fremholdt fra sakkyndig hold at grænsen er sat for lavt», skriver Harbek bl. a. Det enda, som meningarna gått isär om, är om ovillkorligt fängelsestraff skall ådömas för lagöverträdelse första gången.

Den i det föregående berörda frågan måste ur såväl trafiksäkerhets- som rättssäkerhetssynpunkt tillmätas stor betydelse. Under hänvisning till det anförda och till innehållet i den av riksdagens justitieombudsman till Konungen i detta spörsmål den 31 december 1938 avlätna skrivelsen får jag härmed vördsamt anhålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande interpellation:

Har herr statsrådet för avsikt att med anledning av justitieombudsmannens underdåniga skrivelse den 31 december 1938 angående fastställande av viss, med hänsyn till alkoholhalten i blodet bestämd gräns, vid vilken förare av motorfordon skall anses vara i lagens mening påverkad av starka drycker, vidtaga några åtgärder för att få denna fråga allsidigt utredd samt — därest utredningen giver vid handen, att en lagändring anses påkallad — förelägga frågan för 1940 års riksdag?

Även denna anhållan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.25 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.